

Lausunto

19.02.2021

Asia: VN/9996/2019

FOSSIILITTOMAN LIIKENTEEN TIEKARTTA - LUONNOS VALTIO­NEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sähkötekni­sen kaupan liiton kommentit

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto otsikon aiheesta. Lausuntonamme esitämme seuraavaa:

Kannusteilla kohti kestävä­ä fossiilitonta liikennettä

Fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitteena on puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta. Tavoite toteutuu parhaiten tiekartassa esitetyllä kattavalla keinovalikoimalla, jolla kannustetaan yksilöitä, yrityksiä ja julkista sektoria puhtaan teknologian käyttöön, hankintoihin ja investointeihin. On hyvä, että toimenpiteet painottuvat tieliikenteeseen, joka aiheuttaa valtaosan liikenteen päästöistä.

Kannatamme esitystä, jossa toimenpiteet kohdistuvat ensisijaisesti määräaika­isiin tukiin ja kannusteisiin tavoitteena korvata fossiilisia polttoaineita, uudistaa ajoneuvokantaa ja parantaa liikennejärjestelmän energiatehokkuutta. Yksittäiset toimenpiteet vahvistavat toisiaan ja kumuloituvat merkittäväksi päästövähennysten yhteisvaikutukseksi.

Tehokkaimmillaan yrityksille ja yhteisöille kohdistetut kannustimet suuntaavat taloudellisia resursseja vähäpäästöisen teknologian kehittämiseen ja uuden liiketoiminnan investointeihin.

Tieliikenteen sähköistys on fossiilittoman liikenteen peruskivi

Liikenteen päästöttömyys- ja energiatehokkuuskehityksessä sähkö on noussut merkittävään rooliin. Tiekartan sähköautotavoite: 700 000 sähköautoa liikenteessä vuonna 2030 saavutetaan määräaikaisten investointi- ja hankintakannusteiden lisäksi määrätietoisella ja läpinäkyvällä päästöperusteisella verotuksella. Yksilöiden, yritysten sekä julkisen sektorin hankintapäätökset ja investoinnit ratkaisevat lopulta, kuinka sähköistyvän tieliikenteen päästövähennykset kehittyvät.

Tiekartan 700 000 sähköauton tavoitteesta täyssähköautojen yli 50 prosentin osuus on haastava mutta perusteltu tavoite vuodelle 2030. Tieliikenteen ilmastotavoitteet jäävät saavuttamatta, ellei henkilöautokanta sähköisty merkittävästi.

Sähköinen liikenne on globaalisti kasvava talousveturi

Vaihtoehtoisten käyttövoimien globaali kasvu on suomalaiselle teknologia-alalle merkittävä liiketoimintamahdollisuus. Päästövähennysten lisäksi voimme nauttia positiivisista vaikutuksista vientiin, työllisyyteen ja innovaatioihin. Pitkään jatkunut ja edelleen voimistuva liikenteen globaali sähköistymistrendi näkyy positiivisena tekijänä taloudellisessa vaikutusarviossa. Latausinfraan rakentaminen, latauspalveluliiketoiminta, erilaiset huolto- ja ylläpitotoiminnot, energialiiketoiminta, liikkumisen palvelut sekä autokauppa kasvavat liikenteen sähköistymisen tahdissa digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen.

Suomella on hyvät edellytykset liikenteen sähköistymisen keskeiseksi eurooppalaiseksi toimijaksi kestävässä akkumateriaaleissa, akkujärjestelmissä, liikkuvissa sähköisissä työkoneissa ja liikenteen sähköistymisen järjestelmäratkaisuissa sekä akkuihin liittyvässä kiertotaloudessa.

Tiekartan toimenpiteet edistävät merkittävästi yritysvetoisia kestävästä liikkumisesta, uusiutuvan energian, älykkään sähköverkon sekä digitalisaation hankkeita. Ne voivat viedä Suomea kohti päästöttömän liikkumisen osaamisen kärkeä.

Päästöttömät ajoneuvot ratkaisevassa roolissa

Päästövähennykset voi toteuttaa kestävästi uudistamalla ajoneuvokantaa päästöttömäksi. Hankintakynnyksen alentaminen on keskeisin toimi, jolla päästötön liikkuminen mahdollistetaan yhä useammalle.

Ajoneuvojen päästöstandardeilla vaikutetaan tehokkaasti päästöttömien autojen saatavuuteen ja tarjontaan EU-tasolla. Päästöttömien autojen saatavuus Suomessa voidaan varmistaa kilpailukykyisillä kannusteilla eurooppalaisen kysynnän kasvaessa. Vuonna 2021 ennustetaan lanseerattavan yli 100 uutta sähköautomallia.

Täyssähköautojen osuuden nostaminen yli 50 prosenttiin tavoitteen mukaisesta 700 000 sähköautosta edellyttää hankintatuen laajentamista ja sen tason korottamista määräaikaaisesti. On välttämätöntä laajentaa tukea koskemaan kaikkia käyttäjiä omistussuhteesta riippumatta. Täyssähköisten pakettiautojen hankintaan tarvitaan vastaava kannustin.

Kattava latausinfra maksimoi päästöttömät kilometrit

Kun yhä useampi perhe ja työntekijä siirtyy sähköautoiluun, kasvaa tarve toimivalle koti- ja työpaikkalataukselle sekä koko maan kattavalle julkiselle latausverkostolle. Ilman riittäviä latausmahdollisuuksia arjen päästöttömät kilometrit uhkaavat jäädä toteutumatta.

Painopiste koti- ja työpaikkalatauksessa

Taloyhtiöiden ja työpaikkojen kannustaminen latauspisteiden ja -valmiuksien rakentamiseen on välttämätöntä. Erittäin onnistuneeksi osoittautuneesta ARA:n latausavustuksesta saatujen kokemusten perusteella olisi avustusta laajennettava kattamaan myös nykyisen rajauksen takia tuen ulkopuolelle jääneet tapaukset.

Työpaikoille suunnattu ARA-avustuksen kaltainen sujuva tuki, joka edistää latauslain veloitteen ylittävää latauspisteiden rakentamista, olisi merkittävä parannus sähköisen latausinfrastruktuurin laajentamisen näkökulmasta.

Markkinalähtöisyys julkisen latausverkon investointien perustana

Julkisen latausverkon kehitys on pääosin yritysten ja yhteisöjen kestävä kehityksen liiketoimintainvestointien varassa. Rakentamisprosessin sujuvuus on ensiarvoisen tärkeää. Taloudellisesti kestävä julkisen latausinfra rakentaminen perustuu liiketoimintalähtöiseen latauspisteiden sijoitteluun.

Julkisten latauspisteinvestointien tuki on tarpeen, jotta palvelutaso voidaan säilyttää tiekartan tavoitteen mukaiseen yli 350 000 täyssähköautoon nousevalle autokannalle. Latausinfraan investointien tukemisessa tulee huomioida maan kattavan latausverkoston lisäksi arjen sähköautoilun tarpeet asutuskeskuksissa.

Raskaan liikenteen sähköistyminen alkaa kaupunkilogistiikasta

Logistiikan tulevaisuus päästöttömissä raskaissa ajoneuvoissa

Sähköiset ratkaisut ovat tehneet kaupunkiliikenteen bussit elinkaarikustannuksiltaan kilpailukykyisiksi perinteisiin voimanlähteisiin nähden. Sähköbusseista on tullut joukkoliikenteen sähköistymisen valtavirtaa.

Vähä- ja nollapäästöisten ajoneuvojen käyttö ammattiliikenteessä ja logistiikassa parantaa energiatehokkuutta ja alentaa operoinnin kustannuksia. Raskaan liikenteen energiatehokkuus nousee uudelle tasolle, kun sarjatuotantoon perustuvat täyssähkökuorma-autot tulevat markkinoille jo vuonna 2022.

Kasvava määrä yrityksiä suunnittelee kestävä kehityksen toimenpiteitä ja liiketoimintainvestointeja logistiikkaan ja työkoneisiin. Logistiikkapalveluiden ostajat vaativat puhtaiden ajoneuvojen käyttämistä, mikä asettaa haasteen kalustoon investoiville toimijoille. Hankintatuella olisi merkittävä positiivinen vaikutus näiden yritysten päätöksiin hankkia täyssähköisiä kuorma-autoja.

Skaalautuvat raskaan sähköisen liikenteen latausjärjestelmät

Raskaan liikenteen latauspisteisiin varautuminen tulee aloittaa samalla, kun yrityksiä kannustetaan ottamaan käyttöön sähköisiä paketti- ja kuorma-autoja. Liikennejärjestelmän suunnittelussa on olennaista huomioida yhteiskäyttöiset ja skaalautuvat latausjärjestelmät, jotka ovat välttämättömiä joukkoliikenteen, työkoneiden sekä muun ammatti- ja palveluliikenteen sähköistymisessä. Kun logistiikkaketjujen ja jakeliikenteen vähäpäästöisten ja päästöttömien hyötyajoneuvojen energiahuolto täydennetään paikallisella sähköenergiatuotannolla, se hyödyttää sekä liikennettä että kiinteistöalaa.

Puhtaiden ajoneuvojen käyttöön tarvittavien latauspisteiden hankintaan ja operointiin on olemassa useita vaihtoehtoja yksityisten ja julkisen sektorin toimijoiden yhteistyönä. On kuitenkin tarpeen huolehtia ohjaustoimilla latausverkoston kehittämisestä, jotta puhtaiden ajoneuvojen sujuva käyttö

on käytännössä mahdollista. Latausinfrastruktuuri auttaa eri osapuolia yhdistämään tavoitteet kustannustehokkaasti.

Voimakkaasti kasvava osaamistarve

On arvioitu, että lähivuosien sähköisen liikenteen investointien välitön työllistävä vaikutus olisi noin 1500 henkilötyövuotta suomalaista työtä. Sähköisen liikenteen osaajien tarve on viime vuosina kasvanut merkittävästi, ja ilman panostuksia positiivinen kehitys hidastuu ja työllisyyden kasvun merkittävä kansantaloudellinen hyöty jää saavuttamatta. Sähköistyvän liikenteen ja infran kehityksen osaamistarpeet ovat moninaisia, mikä haastaa sekä nykyisten koulutusohjelmien sisällön että koulutusresurssien riittävyyden.

Tiekartan mukaisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää välittömiä toimia myös koulutuksen puolella. Nuorten osaajien ja uudelleen koulututtavien aikuisten koulutuksen sisällöt tulee uudistaa liikenteen sähköistymistä ajatellen ja koulutuspaikkojen määrän on vastattava tiekartan ajanjakson tavoitteita.

Kunnioitavasti

Sallamaari Muhonen

toimitusjohtaja

Sähkötekniikan kaupan liitto ry

Muhonen Sallamaari
Sähkötekniikan Kaupan Liitto ry